

Anonimizuota versija

Vertimas

C-265/20 – 1

Byla C-265/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. birželio 15 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Hof van beroep Antwerpen (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. kovo 24 d.

Apeliantas:

FN

Kitos apeliacinio proceso šalys:

Universiteit Antwerpen

Vlaamse Autonome Hogeschool Hogere Zeevaartschool

PB

ZK

NG

ZN

UM

Hof van beroep (Apeliacinis teismas)

Antwerpen

Sprendimas

B7M kolegija

Civilinės bylos

<...>

(orig. p. 2)

FN, advokatas,

gyv. Antverpene, 2020 <...>

– apeliantas,

– asmeniškai dalyvavęs 2020 m. vasario 25 d. posėdyje, padedamas [advokatų] <...>;

pateikęs skundą dėl 2018 m. sausio 24 d. *Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen* (Antverpeno pirmos instancijos teismo Antverpeno skyrius) AB8 kolegijos sprendimo <...>

prieš:

1. UNIVERSITEIT ANTWERPEN

(buveinė Antverpene, 2000 <...>)

<...>

2. VLAAMSE AUTONOME HOGESCHOOL HOGERE ZEEVAARTSCHOOL

(buveinė Antverpene, 2030 <...>)

<...>

3. PB <...>

(gyv. Antverpene, 2060 <...>)

4. ZK <...>

(gyv. Antverpene, 2018 <...>)

5. NG <...>

(gyv. Antverpene, 2040 <...>) **(orig. p. 3)**

6. ZN <...>

(gyv. Hachte, 3150 <...>)

7. UM ... <...>

(gyv. Diufelyje, 2570 <...>)

- kitos apeliacinio proceso šalys,
- atstovaujamos [advokatų] <...>;

* * *

1. Faktinės aplinkybės

Faktinės aplinkybės buvo išsamiai išdėstytos skundžiamame sprendime, todėl Teismas daro į jį nuorodą.

Apibendrinant pažymima, kad ginčas susijęs su FN (apelianto) pareikštu ieškiniu dėl žalos, kurią jis patyrė tariamai neteisėtai atleidus jį iš Antverpeno universiteto (kita apeliacinio proceso šalis Nr. 1, toliau – AU) dėstytojo pareigų, atlyginimo. FN tvirtina, kad šis atleidimas yra užslėpta sankcija už tai, kad jis nesutiko su jo disciplinai (Jūrų ir transporto teisei) skiriamų valandų mažinimu ir skundėsi dėl savo statuso. Jis buvo įdarbintas suteikiant jam mažai garantijų, o tai, be kita ko, prieštarauja Sąjungos teisei.

FN 20 metų dirbo akademinį darbą ir per šį laikotarpį su juo paėiliui buvo sudarytos apie 20 sutarčių dėl terminuoto darbo ir darbo ne visą darbo dieną. Jis dirbo Teisės ir taikomųjų ekonomikos mokslų (toliau – TTEM) fakultete. FN tvirtina, kad kiti panašias funkcijas atliekantys kolegos, atvirkščiai, pagal statutą buvo paskirti nuolatiniam darbui visą darbo laiką. (**orig. p. 4**)

Akademinė FN karjera yra tokia:

Įstaiga	Darbo pradžios data	Funkcija	Užimtumas (proc.)
UFSIA	1990-01-01	Asistentas	50
UFSIA	1992-01-01	Asistentas	50
UFSIA	1994-02-01	Asistentas	50
UFSIA	1995-02-01	Doktorantas / asistentas	50
UIA	1995-01-01	Dėstytojas	10
UFSIA	1997-02-01	Doktorantas / asistentas	30
UIA	1997-10-01	Dėstytojas	10
UIA	1998-02-01	Mokslinis darbuotojas	10
UFSIA	1998-03-15	Mokslinis	50

		darbuotojas	
UFSIA	1998-04-01	Dėstytojas	10
UIA	1998-10-01	Dėstytojas	10
UIA	1999-02-22	Mokslinis	75
		darbuotojas	
UFSIA	2001-10-01	Docentas	10
UFSIA	2003-10-01	Pagrindinis	20
		dėstytojas	
UFSIA	2004-10-01	Pagrindinis	40
		dėstytojas	
UFSIA	2004-10-01	Pagrindinis	30
		dėstytojas	
AU – TTEM	2007-10-01	Pagrindinis	50
		dėstytojas	
AU – Teisė	2007-10-01	Pagrindinis	10
		dėstytojas	
AU – TTEM	2008-10-01	Universiteto	50
		dėstytojas	
AU – Teisė	2008-10-01	Universiteto	10
		dėstytojas	

2009 m. jam buvo pasiūlyta toliau dirbti 15 proc. užimtumu dėstant TTEM ir 5 proc. užimtumu dėstant teisę, nors anksčiau šis užimtumas buvo atitinkamai 50 ir 10 proc., o dėstyti skiriamos valandos atitinkamai buvo sumažintos nuo 165 iki 135.

FN savo prašymą grindžia Civilinio kodekso 1382 ir paskesniais straipsniais (deliktinė atsakomybė). Nepatenkinus šio prašymo, jis teigia patyręs neteisėtą atleidimą iš darbo.

Hogere Zeevaartschool (Aukštesnioji jūreivystės mokykla, kita apeliacinio proceso šalis Nr. 2) prisidėjo prie neteisėtų AU veiksmų. NG (kita apeliacinio proceso šalis Nr. 5) buvo *Hogere Zeevaartschool* vadovas.

PB (kita apeliacinio proceso šalis Nr. 3) buvo rektorius. ZK (kita apeliacinio proceso šalis Nr. 4) buvo prorektorius. ZN ir UM (kitos apeliacinio proceso šalys Nr. 6 ir 7) buvo dekanai. (orig. p. 5)

2. Skundžiamas sprendimas

Skundžiamame sprendime FN ieškiny, pareikštas AU ir *Hogere Zeevaartschool*, buvo pripažintas priimtiniu, bet nepagrįstu. Ieškiny, pareikštas kitoms apeliacinio proceso šalims, buvo atmestas kaip nepriimtinas. FN buvo priteista atlyginti bylinėjimosi išlaidas.

3. Apeliacinio skundo reikalavimai

Savo apeliaciniu skundu FN (apibendrintai) prašo panaikinti skundžiamą sprendimą ir nauju sprendimu pirminį ieškinį pripažinti priimtinu ir pagrįstu, nurodyti kitoms apeliacinio proceso šalims kartu arba bent solidariai atlyginti preliminarią 1 euro žalą, sudaryti trijų teismo ekspertų kolegiją turtinės ir neturtinės žalos dydžiui įvertinti ir priteisti iš atsakovų bylinėjimosi išlaidas.

Tuo atveju, jei apeliacinis skundas nebūtų tiesiogiai patenkintas, FN prašo prieš priimant sprendimą Teisingumo Teismui pateikti šį prejudicinį klausimą:

„Ar vadovaujantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyva 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyva 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kuri sudarė Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungą (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), ir bendruoju Sąjungos teisėje įtvirtintu draudimu diskriminuoti, draudžiama viešosios teisės reglamentuojamai aukštajai mokyklai aiškinti ir taikyti nacionalinę reglamentavimo tvarką, pagal kurią nepriklausomas akademinis personalas, dirbantis visą dieną, skiriamas dirbti nuolatinį darbą, o ne visą darbo dieną dirbantis personalas arba „skiriamas“, arba „įdarbinamas pagal terminuotas sutartis pratęsimiems laikotarpiams, neviršijantiems šešerių metų“, taip, kad

1. dėstytojas, kuriam patikėta nuolatinį mokymo funkcijų, vykdyti tiriamąją veiklą, vadovauti moksliniam institutui ir teikti socialines paslaugas, motyvuojant „veiksmų laisvė“, gali būti 20 metų įdarbinamas pagal maždaug 20 paeiliui sudaromų trumpalaikių darbo ne visą dieną sutarčių ir pagal statutą paskiriamas vienu–trejų metų laikotarpiui, jei visi jo kolegos, atliekantys panašias funkcijas, į pareigas yra skiriami nuolatiniam darbui visą darbo dieną?

2. ši aukštoji mokykla savo personalo statute gali numatyti tik bendrąją žemiausią 50 proc. užimtumo lygio ribą, kuri turi būti pasiekta, kad būtų galima svarstyti galimybę paskirti nuolatiniam darbui, bet neprivalo numatyti nė vieno kriterijaus, kuriuo remiantis nuolatiniam darbui skiriami arba pagal terminuotas sutartis įdarbinami 50 proc. arba didesniu užimtumu ne visą darbo laiką dirbantys darbuotojai? (orig. p. 6)

3. ši aukštoji mokykla ne visą darbo dieną dirbantį dėstytoją, kuriam patikėtos akademinės užduotys, laikomos nuolatine ir struktūriniu aukštosios mokyklos veikla, gali įdarbinti pagal terminuotas sutartis, t. y. ne vienas po kito einantiems iš viso šešerių metų laikotarpiams, o per visą jo profesinės veiklos laikotarpį trumpiems ne daugiau kaip šešerių metų vienas po kito einantiems laikotarpiams, dažniausiai vieniems arba trejiems metams?

4. *motyvuodama neribota „veiksmų laisve“ ši aukštoji mokykla ne visą darbo dieną dirbančiam dėstytojui gali skirti procentines užimtumo dalis ir neprivalo nustatyti objektyvių kriterijų ir objektyviai vertinti darbo krūvio?*

5. *ši aukštoji mokykla pagal terminuotą darbo sutartį ir ne visą darbo dieną dirbančiam dėstytojui, kuris 20 metų akivaizdžiai buvo diskriminuojamas, su kuriuo buvo elgiamasi savavališkai ir kuris grindžiant „veiksmų laisve“ staiga toliau neįdarbinamas, gali atsisakyti suteikti teisę remtis piktnaudžiavimu praeityje jam vienašališkai nustatant darbo sąlygas, motyvuodama tuo, kad su šiomis sąlygomis, vykdydamas jam paskirtus darbus, jis, taip sakant „sutiko“ ir taip neteko Sąjungos teisėje numatytos apsaugos?“*

<...> [prašymas dėl bylinėjimosi išlaidų]

Kitos apeliacinio proceso šalys Nr. 1, 3, 4, 6 ir 7 prašo FN apeliacinį skundą atmesti kaip nepagrįstą ir priteisti iš FN bylinėjimosi išlaidas.

Kitos apeliacinio proceso šalys Nr. 2 ir 5 prašo apeliaciją atmesti kaip nepagrįstą ir priteisti iš FN bylinėjimosi išlaidas. Jos teikia po priešpriešinį apeliacinį skundą ir prašo kiekvienai iš jų atlyginti 2 000 eurų žalą, kurią patyrė piktnaudžiaujant ir neatsakingai pateikus apeliacinį skundą.

4. Vertinimas

4.1. Priimtinas

<...> Apeliacinis skundas yra <...> priimtinas. (orig. p. 7)

4.2. Neitraukimas [prašymo ir procesinių dokumentų į svarstymus]

<...> [Nėra] jokių priežasčių šių dokumentų [ir šio prašymo] į svarstymus neįtraukti. (orig. p. 8)

4.3. Pagristumas

Šalys nesiginčija, kad FN įdarbinimas yra statutinis.

FM, be kita ko, tvirtina, kad jis buvo diskriminuojamas ir Sąjungos teisė buvo pažeista. Jis nurodo 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvą 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotą sutartį, 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvą 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kurį sudarė Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjunga (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė,

centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), draudimą diskriminuoti ir 1991 m. birželio 12 d. Dekreto dėl universitetų 91 straipsnį.

1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede pateikiamo 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkto 1 dalyje nustatyta:

„1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašioms nuolatinėms darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.“

Neginčijama, kad FN prieš kitas apeliacinio proceso šalis Nr. 1, 3, 4, 6 ir 7 gali remtis šio Bendrojo susitarimo 4 punktu <...>.

1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kuri sudarė Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungą (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), priede pateikto Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. „Darbuotojams, dirbantiems ne visą darbo dieną, negali būti sudaromos blogesnės darbo sąlygos, negu panašioms darbuotojams, dirbantiems visą darbo dieną, tik dėl tos priežasties, kad jie dirba ne visą darbo dieną, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas.“ (orig. p. 9)

Šalys taip pat neginčija, kad šioje byloje taikytinas *Decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap* (1991 m. birželio 12 d. dekretas dėl Flandrijos bendruomenės universitetų, toliau – Dekretas dėl universitetų) 91 straipsnis (ankstesnė redakcija). Dekreto dėl universitetų 91 straipsnyje (ankstesnės redakcijos) buvo nustatyta:

„Visą darbo dieną dirbantis nepriklausomo akademinio personalo narys yra skiriamas. Ne visą darbo dieną dirbantis nepriklausomo akademinio personalo narys gali būti arba skiriamas, arba pagal terminuotą darbo sutartį įdarbinamas pratešiamiesiems laikotarpiams, neviršijantiems šešerių metų.“

Statuut zelfstandig academisch personeel (Nepriklausomo akademinio personalo statutas, toliau – NAP statutas) 7 straipsnyje nustatyta, kad, jei užimtumas yra 50 proc. arba didesnis, galimas paskyrimas dirbti nuolatinį darbą. Daugiau kriterijų nebuvo nustatyta.

Tam tikru laiku FN užimtumas buvo 50 proc., tačiau jis niekada nebuvo paskirtas dirbti nuolatinį darbą.

FN teigimu, tai, kaip AU taiko Dekreto dėl universitetų 91 straipsnį (ankstesnės redakcijos), yra nesuderinama su minėtomis Europos nuostatomis. Taigi reikia kelti klausimą, ar Dekreto dėl universitetų 91 straipsnis suderinamas su minėtomis direktyvomis ir bendraisiais susitarimais.

Taigi siekiant išspręsti šį ginčą pirmiausia reikia išaiškinti Bendrijos teisės nuostatas, konkrečiai – Dekreto dėl universitetų 91 straipsnio suderinamumo aspektu, todėl tikslinga Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikti prašymą dėl tų nuostatų išaiškinimo, nes Europos Sąjungos Teisingumo Teismas dar nėra pateikęs nuomonės, kaip gali būti aiškinama byloje nagrinėjama direktyvų 1999/70/EB ir 97/81/EB bendrųjų susitarimų 4 punkto (straipsnio) 1 dalis kartu su dekretu dėl universitetų 91 straipsniu, atsižvelgiant į konkrečias šio teisinio ginčo aplinkybes.

Taip pat teismas mano, kad tikslinga reformuluoti FN siūlomą klausimą, kaip nurodyta šio sprendimo rezoliucinėje dalyje.

<...> [raginimas kelioms šalims pateikti tam tikrus dokumentus] (orig. p. 10)

5. Nutartis

<...>

Prieš priimant tolesnį sprendimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal EB sutarties 234 straipsnį pateikiamas šis prejudicinis klausimas:

„Ar 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede pateikto 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkto 1 dalis ir 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kuri sudarė Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungą (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), priede pateikto Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinamos kaip draudžiančios aukštajai mokyklai remiantis nacionaline reglamentavimo tvarka (Dekreto dėl universitetų 91 straipsniu), pagal kurią nepriklausomas akademinis darbuotojas, dirbantis visą darbo dieną, skiriamas dirbti nuolatinį darbą, o ne visą darbo dieną dirbantis darbuotojas arba „skiriamas“, arba „įdarbinamas pagal terminuotas sutartis pratęsimams laikotarpiams, neviršijantiems šešerių metų,

1. motyvuojant „veiksmų laisvę“ dėstytoją 20 metų įdarbinti pagal maždaug 20 paeiliiui sudarytų trumpalaikių darbo ne visą dieną sutarčių ir pagal statutą paskirti dirbti vienu–trejų metų laikotarpiui neribojant bendro pratęsimo

skaičiaus, jei kiti jo kolegos, atliekantys panašias funkcijas, skiriami dirbti nuolatinį darbą visą darbo dieną?

2. savo personalo statute numatyti tik bendrąją žemiausią 50 proc. užimtumo lygio ribą, kuri turi būti pasiekta, kad būtų galima svarstyti galimybę paskirti dirbti nuolatinį darbą, bet neprivalo nustatyti nė vieno kriterijaus, kuriuo remiantis dirbti nuolatinį darbą skiriami arba pagal terminuotas sutartis įdarbinami ne visą darbo dieną dirbantys darbuotojai, kurių užimtumo lygis yra 50 proc. arba didesnis? (orig. p. 11)

3. ne visą darbo dieną dirbančiam dėstytojui motyvuojant neribota „veiksmų laisve“ skirti procentines užimtumo dalis, nenustatant objektyvių kriterijų ar objektyviai neįvertinant darbo krūvio?

4. pagal terminuotą darbo sutartį ne visą darbo dieną dirbančiam dėstytojui, kuris toliau neįdarbinamas grindžiant aukštosios mokyklos „veiksmų laisve“, atsisakyti suteikti teisę remtis tariamu piktnaudžiavimu praeityje jam vienašališkai nustatant darbo sąlygas, motyvuojant tuo, kad su šiomis sąlygomis, vykdydamas jam paskirtus darbus, jis, taip sakant, sutiko ir taip neteko Sąjungos teisėje numatytos apsaugos?“

Bylos nagrinėjimas sustabdomas, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą <...>.

<...> [raginimas kelioms šalims pateikti tam tikrus dokumentus]

<...>

<...> [informacija apie procesą] (orig. p. 12)

Paskelbta **2020 m. kovo 24 d.** viešame posėdyje:

<...>

[Parašai]